

Individ- och familjeomsorgsnämnden i Borås kommun kritiseras för dröjsmål med att överlämna en ansökan om ett offentligt biträde till förvaltningsrätten

Beslutet i korthet: En vårdnadshavare till två barn som vårdas enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, ansökte hos en individ- och familjeomsorgsnämnd om att vården skulle upphöra. Vårdnadshavaren ansökte samtidigt om att ett offentligt biträde skulle förordnas för honom i ärendet hos nämnden. Nämnden avslag vårdnadshavarens ansökan om vårdens upphörande. Vårdnadshavaren överklagade beslutet till förvaltningsrätten. Dagen efter överklagandet överlämnade nämnden vårdnadshavarens ansökan om ett offentligt biträde till förvaltningsrätten.

Enligt JO borde nämnden ha överlämnat vårdnadshavarens ansökan om ett offentligt biträde till förvaltningsrätten i nära anslutning till att den kom in till nämnden. JO kritiserar nämnden för dröjsmålet med att överlämna ansökan om ett offentligt biträde till förvaltningsrätten.

Bakgrund

AA, vars två barn vårdas enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, ansökte den 29 januari 2018 hos Individ- och familjeomsorgsnämnden i Borås kommun om att vården skulle upphöra med stöd av 21 § samma lag. AA ansökte samtidigt om att ett offentligt biträde skulle förordnas för honom i ärendet hos nämnden.

Den 25 maj 2018 avslag nämnden AA:s ansökan om vårdens upphörande. AA överklagade beslutet till förvaltningsrätten den 11 juni 2018. Den 12 juni 2018 överlämnade nämnden AA:s ansökan om ett offentligt biträde till förvaltningsrätten.

Anmälan

I en anmälan till JO klagade AA på Individ- och familjeomsorgsnämnden i Borås kommun för brister i handläggningen av ärendet om upphörande av vård enligt LVU.

Utredning

JO begärde att Individ- och familjeomsorgsnämnden i Borås kommun skulle yttra sig över det som AA hade anfört i sin anmälan. I remissvaret anförde nämnden bl.a. följande:

Den 29 januari 2018 ansöker AA, ensam vårdnadshavare till två döttrar, om LVU-vårdens upphörande gällande sina döttrar, varpå utredning inleds. Samtidigt uppger AA till handläggande socialsekreterare att han önskar att BB, på Advokatbolaget Opus i Stockholm, utses till offentligt biträde. Det finns ingen laglig skyldighet att nämnden anmäler detta önskemålet till Förvaltningsrätten, utan vid en sådan begäran ska nämnden i det enskilda fallet göra en bedömning om utredning kan genomföras på ett rättssäkert sätt även om ett offentligt biträde inte utses av Förvaltningsrätten. Eftersom nämnden inte bedömde att det fanns behov av offentligt biträde till AA så anmäldes detta därför inte till Förvaltningsrätten.

AA fick av handläggande socialsekreterare felaktigt informationen om att först efter en eventuell överklagan kan nämnden anmäla till Förvaltningsrätten behov av offentligt biträde. En sådan anmälan till Förvaltningsrätten kan alltså göras av nämnden redan då utredningen inleds, men det är inget krav att detta sker. I detta enskilda ärende valde nämnden således att inte anmäla behovet, men AA fick felaktig information om anledningen till varför anmälan till Förvaltningsrätten om offentligt biträde inte gjordes.

Efter slutförd utredning gjordes bedömningen att föreslå sociala utskottet att avslå AA:s ansökan om LVU-vårdens upphörande. Ärendet togs upp på utskottssammanträdet den 25 maj 2018 och dessförinnan sändes den 15 maj 2018 till AA inbjudan till utskott samt utredningen. [– – –]

Den 25 maj 2018 fattar utskottet beslut om att avslå AA:s begäran om vårdens upphörande. Den 4 juni 2018 delges AA beslutet samt besvärshänvisning brevledes. Den 11 juni 2018 inkommer överklagan gällande utskottets beslut från den 25 maj 2018. Den 12 juni 2018 faxas begäran om offentligt biträde, BB, till Förvaltningsrätten i Jönköping och den 14 juni 2018 förordnar Förvaltningsrätten BB till offentligt biträde för AA. Samma dag skickas utskottets beslut samt utredningen till det offentliga biträdet.

Den 15 augusti 2018 hölls muntlig förhandling i Förvaltningsrätten i Jönköping angående AA:s överklagan gällande avslaget på ansökan om LVU-vårdens upphörande. Det offentliga biträdet BB förde då AA:s talan. Den 22 augusti 2018 inkom dom från Förvaltningsrätten där AA:s överklagan avslogs.

Nämndens bedömning är att beslutet om att inte anmäla AA:s begäran om ett offentligt biträde till Förvaltningsrätten är ett korrekt beslut. Däremot har AA fått felaktig information om att nämnden inte kan anmäla till Förvaltningsrätten behovet om offentligt biträde förrän han överklagat beslutet, vilket alltså är felaktigt. Nämnden har gett AA fel information, men nämndens beslut att inte anmäla behovet om offentligt biträde är korrekt.

Gällande att de handlingar som sändes till AA inför utskottssammanträdet inte har nått honom så är det djupt beklagligt, men inget som nämnden råar över eftersom handlingarna har sänts härifrån i god tid innan utskottssammanträdet. AA är alltså kommunicerad på ett korrekt sätt.

AA fick tillfälle att kommentera remissvaret.

Bedömning

Rättslig reglering

I mål och ärenden angående bl.a. upphörande av vård enligt 21 § LVU ska offentligt biträde förordnas för den som åtgärden avser samt för dennes vårdnadshavare, om det inte måste antas att behov av biträde saknas (39 § första stycket LVU). I ärenden hos socialnämnd förordnas offentligt biträde av förvaltningsrätten (39 § fjärde stycket LVU).

Offentligt biträde förordnas efter ansökan eller när det annars finns anledning till det. Ansökan om offentligt biträde ska ges in till den myndighet som handlägger målet eller ärendet. Myndighet som inte själv får förordna offentligt biträde ska överlämna ansökan med ett eget yttrande till behörig myndighet (3 § lagen [1996:1620] om offentligt biträde). Yttrandet bör innehålla uppgifter om sakfrågans beskaffenhet och en bedömning av behovet av offentligt biträde.

Socialnämnden ska alltså överlämna en ansökan om ett offentligt biträde som har getts in där tillsammans med ett eget yttrande till förvaltningsrätten. Socialnämnden har en skyldighet att anmäla ett behov av offentligt biträde till förvaltningsrätten även om någon ansökan inte har gjorts. Frågan om offentligt biträde bör tas upp så snart som möjligt då det offentliga biträdets insatser kan vara av största betydelse i utredningen.

Individ- och familjeomsorgsnämndens handläggning i det aktuella fallet
Nämnden borde ha överlämnat AA:s ansökan om ett offentligt biträde till förvaltningsrätten i nära anslutning till att den kom in till nämnden den 29 januari 2018. Nämnden kom dock inte att överlämna AA:s ansökan till förvaltningsrätten förrän den 12 juni 2018, efter det att AA hade överklagat nämndens beslut att avslå hans ansökan om vårdens upphörande. Jag konstaterar att nämnden inte har handlagt AA:s ansökan om ett offentligt biträde enligt gällande bestämmelser. Nämnden förtjänar kritik för dröjsmålet att överlämna AA:s ansökan till förvaltningsrätten.

Jag utgår från att nämnden nu ser över sina rutiner för handläggningen av frågan om offentligt biträde i ärenden om bl.a. upphörande av vård enligt 21 § LVU så att handläggningen i fortsättningen sker enligt gällande bestämmelser.

Övrigt

Det som har kommit fram i övrigt ger inte anledning till något uttalande eller någon ytterligare åtgärd från min sida.

Ärendet avslutas.